

Versiune anonimată

Traducere

C-301/20 – 1

Cauza C-301/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

7 iulie 2020

Instanța de trimitere:

Oberster Gerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

27 mai 2020

Recurenți:

UE

HC

Intimată în recurs:

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

Oberster Gerichtshof [Curtea Supremă, Austria], în calitate de instanță de recurs [omissis] în cauza privind plata unui depozit inițiată de deponentă, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG, 6900 Bregenz, [omissis] împotriva contestatarilor depozitului: 1. Patrimoniul succesoral al lui VJ, 2. UE, [omissis], având ca obiect recursurile declarate de al doilea contestatar al depozitului și de HC [omissis] împotriva deciziei pronunțate de Landesgericht Feldkirch [Tribunalul Regional din Feldkirch, Austria], în calitate de instanță de apel, la 28 ianuarie 2019, [omissis], prin care a fost confirmată decizia Bezirksgericht Bregenz [Tribunalul Districtual din Bregenz, Austria] din 17 septembrie 2018 [omissis], a adoptat, în ședința din camera de consiliu, următoarea

Ordonanță

[OR 2]

RO

I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

1. Articolul 70 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (denumit în continuare „Regulamentul nr. 650/2012”) trebuie să fie interpretat în sensul că o copie a certificatului eliberată cu încălcarea acestei dispoziții, pe durată nedeterminată, fără menționarea unei date de expirare

- a. este valabilă și produce efecte pe durată nedeterminată sau
- b. este valabilă doar pentru o perioadă de șase luni de la data eliberării copiei certificate sau
- c. este valabilă doar pentru o perioadă de șase luni de la o altă dată sau
- d. nu este valabilă și nu este adecvată pentru a fi utilizată în sensul articolului 63 din Regulamentul nr. 650/2012?

2. Articolul 65 alineatul (1) coroborat cu articolul 69 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor trebuie să fie interpretat în sensul că efectele certificatului se produc în favoarea tuturor persoanelor desemnate nominal în certificat ca având calitatea de moștenitor, de legatar, de executor testamentar sau de administrator al patrimoniului succesoral, astfel încât vor putea utiliza certificatul, în conformitate cu articolul 63 din Regulamentul nr. 650/2012, și persoanele care nu au solicitat ele însele emiterea acestuia? [OR 3]

3. Articolul 69 coroborat cu articolul 70 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie să fie interpretat în sensul că efectul de legitimare al copiei certificate a unui certificat de moștenitor trebuie recunoscut dacă aceasta era încă valabilă la data primei prezentări, dar a expirat înainte de adoptarea de către autoritate a deciziei solicitate sau această dispoziție nu se opune unei legislații naționale care impune ca certificatul să fie de asemenea valid la momentul adoptării deciziei?

II. [omissis] [Suspendarea procedurii]

Motivare:

A. Situația de fapt

Obiectul procedurii principale este cererea contestatarilor depozitului privind predarea unui depozit acceptat în custodie judiciară. Deponenta, o bancă, a

solicitat custodia judiciară a depozitului constând în bani și în titluri de valoare, întrucât contestatarii depozitului invocasera drepturi concurente asupra acestuia, iar legitimitatea acestora era incertă.

Valorile păstrate în custodie judiciară nu pot fi predate decât pe baza unei cereri scrise comune a contestatarilor depozitului sau în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, inexistentă în speță.

Primul contestatar al depozitului, care era tatăl celui de al doilea contestatar al depozitului, a decedat la 5 mai 2017. Ultima sa reședință obișnuită se afla în Spania. Dezbaterea succesiunii sale s-a desfășurat în fața unui notar, în conformitate cu dreptul spaniol.

B. Argumentele părților [OR 4]

Reclamanții, HC și UE, solicită împreună, în calitate de succesori în drepturi ai tatălui lor, primul contestatar al depozitului, predarea depozitului. Pentru a dovedi că sunt moștenitori în cote de câte 50 % ai primului contestatar al depozitului, aceștia au prezentat o copie certificată a unui certificat european de moștenitor eliberat de notarul spaniol, în conformitate cu articolul 62 și următoarele din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (denumit în continuare „Regulamentul nr. 650/2012”), emis pe formularul nr. V din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 (denumit în continuare „Regulamentul de punere în aplicare”). Acest înscris a fost eliberat la cererea primei reclamante, HC, și cuprinde, la rubrica „Valabil până la”, mențiunea „pe durată nedeterminată”. Al doilea reclamant, UE, este menționat nominal, în anexa IV la formularul nr. V, în calitate de moștenitor în cotă de 50 %, alături de prima reclamantă.

C. Procedura desfășurată până în prezent

Instanța de prim grad a respins cererea de predare.

Instanța de apel nu a admis apelul formulat de reclamanți. Aceasta a motivat decizia menționată prin următoarele trei argumente principale:

1. Prin copia unui certificat european de moștenitor își poate dovedi legitimitatea numai partea care a solicitat eliberarea certificatului, și anume, în speță, prima reclamantă.

2. Eliberarea unui certificat de moștenitor valabil pentru o perioadă nedeterminată ar fi contrară obligației de stabilire a unui termen prevăzute la articolul 70 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012. Acesta ar trebui tratat ca fiind un certificat cu [OR 5] o durată de valabilitate normală, de șase luni de la data emiterii.

3. Durata de valabilitate ar trebui să fie în curs nu numai la momentul introducerii cererii, ci și la momentul pronunțării hotărârii primei instanțe, astfel încât copia certificatului de moștenitor să își poată produce efectul de legitimare.

D. Revine Oberster Gerichtshof sarcina de a se pronunța cu privire la recursul formulat de reclamant.

Predarea depozitului aflat în custodie judiciară în litigiu nu poate fi admisă, în temeiul dreptului austriac ([fără o] decizie definitivă privind acceptarea depunerii), decât prin cererea scrisă comună a celor doi contestatari ai depozitului. Este esențial pentru soluționarea cauzei să se stabilească dacă copia unui certificat european de moștenitor prezentată în cursul procedurii poate, prin ea însăși, să dovedească legitimitatea moștenitorilor primului contestatar al depozitului.

Oberster Gerichtshof a decis să suspende procedura de recurs și să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene unele întrebări referitoare la dreptul Uniunii esențiale pentru soluționarea cauzei.

E. Normele aplicabile

Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

Sunt relevante în speță în special următoarele dispoziții din Regulamentul nr. 650/2012: **[OR 6]**

Articolul 63

„Scopul certificatului

[...]

(2) Certificatul poate fi utilizat, în special, pentru a proba unul sau mai multe dintre următoarele:

(a) statutul și/sau drepturile fiecărui moștenitor sau, după caz, ale fiecărui legatar menționat în certificat și cotele-părți respective din patrimoniul succesoral; [...]

Articolul 65:

„Solicitarea unui certificat

(1) Certificatul este emis la cererea oricărei persoane menționate la articolul 63 alineatul (1) (denumită în continuare «solicitantul»). [...]

Articolul 69:

„Efectele certificatului

(1) Certificatul produce efecte în fiecare stat membru fără a fi necesară nicio procedură specială.

(2) Se prezumă că certificatul probează cu exactitate elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice. Se prezumă că persoana menționată în certificat drept moștenitor, legatar, executor testamentar sau administrator al patrimoniului succesoral are statutul menționat în certificat și/sau este titular al drepturilor sau al puterilor stipulate în certificat, fără alte condiții și/sau restricții aferente acelor drepturi sau puteri decât cele stipulate în certificat. **[OR 7]**

(3) Se consideră că orice persoană care, acționând pe baza informațiilor atestate în certificat, efectuează plăți sau transmite bunuri unei persoane menționate în certificat drept persoană autorizată să accepte plăți sau bunuri a încheiat tranzacții cu o persoană autorizată să accepte plăți sau bunuri, cu excepția cazului în care această persoană știe că cele conținute în certificat nu corespund realității sau nu are cunoștință de acest fapt din cauza unei neglijențe grave.”

Articolul 70:

„Copii certificate ale certificatului

[...]

(3) Copiile certificate eliberate sunt valabile pentru o perioadă limitată de șase luni, de indicat în copia certificată sub forma unei date de expirare. În cazuri excepționale, justificate în mod corespunzător, autoritatea emitentă poate hotărî, prin derogare, ca perioada de valabilitate să fie mai lungă. După expirarea acestei perioade, pentru a fi în măsură să utilizeze certificatul în sensul indicat la articolul 63, orice persoană care deține o copie certificată trebuie să solicite prelungirea perioadei de valabilitate a copiei certificate sau să solicite o nouă copie certificată de la autoritatea emitentă.”

F. Motivarea întrebărilor preliminare:

1. Cu privire la prima întrebare:

După eliberare, originalul certificatului european de moștenitor rămâne în custodia autorității emitente. Solicitanții primesc copii certificate, care trebuie să fie eliberate pe baza formularului nr. V din anexa 5 la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014. Formularul conține, pe prima pagină, mențiunea că este valabil până la **[OR 8]** data indicată în câmpul corespunzător de la sfârșitul formularului.

Având în vedere modul de redactare a articolului 70 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012, se consideră că copia certificatului european de moștenitor își produce, în principiu, efectele numai în termenul de valabilitate indicat [*omissis*]. Legiuitorul european pare să fi dorit să se asigure că autoritatea emitentă păstrează în mod permanent controlul certificatelor de moștenitor aflate în circulație, punând la dispoziție, în scopul raporturilor juridice, doar copii certificate valabile pentru o perioadă de timp limitată. Prin limitarea duratei de valabilitate a copiilor s-ar fi urmărit să se evite aflarea în circulație a unor copii care nu mai corespund certificatului de moștenitor păstrat de autoritatea emitentă, cu alte cuvinte a unor copii care reproduc fapte inexacte sau care sunt nevalide [*omissis*].

În Regulamentul nr. 650/2012 nu este prevăzută în niciun caz o copie a unui certificat european de moștenitor cu durată de valabilitate nelimitată, precum cea prezentată în speță.

Atât cât se poate constata, jurisprudența nu a abordat până în prezent efectele indicării unei durate de valabilitate în mod expres nelimitate asupra eficacității copiei certificatului european de moștenitor.

S-ar putea considera că dispunerea de către autoritatea emitentă a unei eficacități pe durată nedeterminată constituie un caz special admisibil al prelungirii prevăzute la articolul 70 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012. **[OR 9]**

Modul de redactare a acestei dispoziții lasă, însă, deschisă și posibilitatea de a acorda unui asemenea document o eficacitate limitată la durata maximă normală de șase luni, ceea ce ridică problema datei de la care ar trebui calculat acest termen.

În sfârșit, este de asemenea posibil ca o copie a certificatului de moștenitor eliberată pentru o durată nedeterminată să nu fie conformă cu cerințele articolului 70 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012 și, din cauza acestui viciu, să nu producă niciun efect de legitimare.

2. Cu privire la a doua întrebare:

Conform articolului 63 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, certificatul european de moștenitor este destinat utilizării de către moștenitorii care trebuie să se prevaleze de statutul lor într-un alt stat membru sau să își exercite drepturile în calitate de moștenitori. Acesta este eliberat de autoritatea competentă la cererea oricărei persoane menționate la articolul 63 alineatul (1) din regulamentul menționat.

Potrivit articolului 69 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 650/2012, certificatul de moștenitor produce efecte în toate statele membre fără a fi necesară nicio procedură specială. Se prezumă că certificatul probează cu exactitate elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice.

Se prezumă în special că persoana menționată în certificat drept moștenitor are statutul menționat în certificat și/sau este titular al drepturilor sau al puterilor stipulate în certificat, fără alte condiții și/sau restricții aferente acelor drepturi sau puteri decât cele stipulate în certificat. Potrivit considerentului (71) al Regulamentului nr. 650/2012 [OR 10], certificatul ar trebui să producă aceleași efecte în toate statele membre. Certificatul nu ar trebui să aibă forță executorie în sine, ci efect probatoriu, și ar trebui să se considere că certificatul dovedește în mod fidel elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice.

Problema dacă cererea de emitere a unui certificat european de moștenitor poate fi depusă numai de unul dintre moștenitorii legitimi și dacă, într-un asemenea caz, acesta nu își produce efectele decât față de solicitant sau dacă și alte persoane menționate în certificat se pot prevala, într-o procedură, de acest certificat pentru a-și demonstra statutul, nu este reglementată în mod expres în Regulamentul nr. 650/2012.

Doctrina apără, în temeiul articolului 65 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 și ținând seama de necesitățile diferite ale persoanelor îndreptățite să formuleze cererea, admisibilitatea depunerii autonome a cererii.

În ceea ce privește problema dacă efectul de legitimare al certificatului se extinde și asupra oricărei altei persoane menționate în certificatul de moștenitor, diferită de solicitant, doctrina consideră în mod preponderent, deși fără o altă justificare, că fiecare persoană îndreptățită să formuleze cererea (cu excepția executorului testamentar și a administratorului patrimoniului succesoral) poate solicita un singur certificat, care să ateste propriul statut [*omissis*]. Desigur, articolul 70 din Regulamentul nr. 650/2012 pornește de la ipoteza că și alte persoane decât [OR 11] solicitanții pot avea un interes legitim în eliberarea unei copii. Totuși, problema dacă aceste alte persoane intră de asemenea sub incidența efectelor prevăzute la articolul 69 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012, chiar dacă nu solicită ele însele eliberarea copieii, nu este, clarificată în mod univoc. De asemenea, trebuie să se ia în considerare în acest sens că persoanele care nu au fost solicitanți nu au, în general, nici posibilitatea de a participa la procedura de emitere.

3. Cu privire la a treia întrebare:

Problema posibilelor efecte ulterioare ale unei copii certificate a certificatului european de moștenitor, după expirarea duratei de validitate indicate a acesteia, este pertinentă în special atunci când a fost prezentată o copie valabilă, dar autoritatea nu adoptă, pe baza copieii, o decizie în termenul de valabilitate al acesteia, iar partea care a prezentat-o nu poate exercita nicio influență asupra duratei procesului decizional.

În această privință, este susținută atât teza potrivit căreia, în scopul efectului de legitimare al certificatului european de moștenitor, ar trebui să fie suficient ca

durata de valabilitate a copiei să fie încă în curs la momentul introducerii cererii, cât și teza contrară, potrivit căreia termenul trebuie să curgă încă la data adoptării deciziei de către autoritatea publică. Aceste două poziții sunt de asemenea reflectate în jurisprudență. Oberster Gerichtshof a statuat, până în prezent, în trei hotărâri [*omissis*], că era suficientă existența valabilității certificatului la momentul introducerii cererii. Fiecare dintre aceste hotărâri privea cauze în materie de carte funciară și au fost motivate printr-o dispoziție procedurală specială din Legea austriacă privind cartea funciară.

În schimb, în Germania, Kammergericht Berlin [Tribunalul Regional Superior din Berlin] [OR 12] [*omissis*] a statuat recent că validitatea certificatului de moștenitor trebuie să persiste de asemenea la momentul înscrierii în cartea funciară efectuate în temeiul acestuia. Funcția de control a autorității emitente, urmărită prin limitarea duratei de valabilitate a copiilor certificatului, ar fi inoperantă dacă, inclusiv ulterior datei de expirare, ar fi posibilă efectuarea de înscrieri în cartea funciară în temeiul acestora.

În această situație de pornire divergentă, se ridică problema de principiu dacă problema expirării validității copiei certificate a certificatului de moștenitor trebuie soluționată autonom în raport cu dreptul Uniunii în cadrul unei proceduri în curs sau dacă această apreciere trebuie efectuată potrivit dreptului național al instanței sesizate, în măsura în care aplicarea acestuia nu aduce atingere efectului util al regulamentului.

4. [*omissis*][procedura națională]

Oberster Gerichtshof,

Viena, 27 mai 2020

[*omissis*]